PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 414 - Cena 4.- lire | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST, nedelja, 6. oktobra 1946 | UREDNIŠTVO in UPRAVA, PIAZZA GOLDONI št. 1 - I. Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

Danes smo priče paradoksa, da se v Nemčiji izvajajo svobodne demokratične volitve, medtem ko jih v svobodoljubnem antifašističnem Trstu ni in se tržaško ljudstvo odriva v opozicijo.

JOŽA VILFAN

TRST - ŠE VEDNO

osrednje vprašanje konference

Pariz, 5. — Vsi odbori mirovne konference so danes v glavnem zaključili svoje delo. Tako so se torej držali določenega roka, toda zato je bilo potrebno mnogo naporov, saj so bili nekateri odbori preobloženi z delom, in če ne bi stalno dobivali opomine od glavnega tajništva naj pohitijo, in če ne bi navznost udarniško delali, bi se plenum konference ne mogel jutri sestati. Rekord je posekal odbor za Balkan in Finsko, ki je zaradi zaostanka moral obljubiti tajništvu, da bo zasedal nonehno, dokler ne konča svojega programa. Držal je besedo in zasedal brez prestanka 25 ur zaporedoma. Odborniki so odšli iz sejne dvorane popolnoma onemogli in zapustili na mizah prenapolnjene pepelnike cigaretnih ogorkov. Politično teritorialni odbor za Italijo ima za seboj 150 ur dela. Današnji dan in jutri dopoldne bodo nekateri odbori uporabili zato, da dokončno odobrijo besedila poročila, ki bodo vsebovala zaključke večine in manjšine in bodo predložena v pretres plenumu konference, ki se sestane v nedeljo popoldne.

Postopek plenuma konference

Jasno je, da delegati, ki so do sedaj zasedali v ožjih odborih, prediskutirali do podrobnosti posamezna vprašanja in nakopičili o njih grmade poročil, ne bodo mogli enako postopati na masovnem sestanku, kjer bodo delegacije zbrane polnoštevilno in bodo morale prebaviti vso snov v 10. dneh, t. j. do 15. oktobra. Da omogoči uspešno delo plenuma, se je sestal svet zunanjih ministrov štirih velesil in predložil nagel postopek za to zadnje obdobje konference.

Na plenarnih sejah ne bodo čitali poročila odborov in komisij, razen seveda v kolikor ne bi bila bedila istih predhodno razdeljena vsem delegacijam. Vsaka delegacija bo imela na razpolago samo 30 minut, da poda o vsaki pogodbi eno ali več izjav, ki lahko vsebujejo splošne opombe in tudi opazke o posameznih členih. Torej ne bo do voljena ločena diskusija o posameznem členu kot celoti. Izjave delegacij bodo morale biti spisane v treh jezikih in jih bodo razdelili vsem delegatom že vnaprej, tako da ne bodo izgubljali časa z ustmenimi prevajanji med zasedanji. Ne bodo dovoljeni nobeni novi spreminjevalni predlogi, razen tistih, ki so že vključeni v poročila odborov. O takih spreminjevalnih predlogih bo dovoljeno glasovati toda ločeno se ne bo smelo o njih razpravljati. Plenum bo moral o vsakem členu pogodbe glasovati. Vsak delegat bo lahko zahteval poimensko glasovanje, v nasprotnem primeru se bo smatralo, da je bil člen soglasno sprejet. Delegati bodo lahko zahtevali, da se poleg njihovih 30 minutnih izjav vpišejo v zapisnik tudi njihove pismene opombe.

Plenum bo sklepal o mirovnih pogodbah po vrstnem redu, kakor je to bilo določeno v Potsdamskem sporazumu: najprej pride na vrsto Italija, nato Romunija, Bolgarija, Madžarska in končno Finska.

Jugoslavija vztraja pri svojem stališču

Veliko pozornost vzbuja odhod Molotova v Moskvo, kamor je šel na posvetovanje. Kljub temu, da je politično teritorialni odbor za Italijo zaključil svoje delo, vendar ostaja vprašanje Trsta predmet splošnega zanimanja in ga imajo za osrednji problem vse mirovne konference.

Prevladuje mnenje, da bo Sovjetska zveza v tem vprašanju, kjer je bila preglasovana, ponovno postavila svojo tezo. Napeto se pričakuje razvoj diskusij tudi spričo dejstva, da Jugoslavija vztraja pri svojem stališču, da namreč ne bo podpisala mirovne pogodbe z Italijo, ako ta ne bo upoštevala njenih najosnovnejših in upravičenih zahtev.

Italijanski krogi, ki so spričo predloženih «kompromisnih» predlogov potrti samo zato, ker niso dosegli maksimum imperialističnih zahtev, se imajo za «žrtve diktata». Kakor je znano, Italija kot premagana država, ne more biti članica mirovne konference, pač pa jo konferenca lahko zasliši, kadar smatra to za potrebno. Ker Italije že dolgo časa niso klicali na zaslišanje, se je sedaj ob začetku plenarnega zasedanja De Gasperiju stožilo po Parizu in včeraj je izjavil, da bo šel v Pariz samo v primeru če bodo Italijo uradno povabili, da razloži svojo stališče o vprašanju tržaškega statuta.

Italija bo plačala 425 milijonov dolarjev vojne škode

Gospodarski odbor za Italijo je nadaljeval z zasedanjem vso noč do zore. Po izglasovanem predlogu o nadzorstveni reparacijski komisiji za Italijo, ki bi jo naj sestavljali ameriški, angleški in francoski veleposlanik v Rimu, je sovjetski delegat protestiral proti temu, da bi samo tri velesile nadzorovale izplačilo italijanske odškodnine.

Anglo-amerikanci so se izgovarjali, češ da je tila italijanska odškodnina Sovjetski zvezi posebej že prej določena, toda pri ponovnem glasovanju so le sprejeli načelo, da bo tudi sovjetski veleposlanik v Rimu član te komisije. Kljub odločnim protestom malih držav, Albanije, Abisinije, Grčije in Jugoslavije, ki so spričo ogromnih žrtev upravičeno zahtevale od Italije primerno odškodnino, se večina v odboru, — kateri je sovjetski delegat naravnost povedal, da ni okusila na lastni koži fašistične okupacije — ni dala omehčati in tako je bil sprejet angleški predlog, (ameriški predlog je bil še neugodnejši za male države), ki določa sledeče zneske odškodnine, ki jo bo morala Italija plačati: Albanija ne bodi nič, Abesinija 25 milijonov dolarjev in Grčija ter Jugoslavija (zahtevala je 400 milijonov) vsaka po 100 milijonov dolarjev. Nato se je dvignil sovjetski delegat in skušal doseči, da bi Albanija bila izenačena vsaj z Abesinijo, toda ni uspel. Tako bo morala Italija plačati 325 milijonov dolarjev na račun vojne odškodnine poleg 100 milijonov dolarjev, ki jih bo dobila Sovjetska zveza, kar je pa bilo že prej določeno.

Sprejet je bil tudi člen, po katerem se države podpisnice mirovne pogodbe izjavljajo, da so s tem krite vse njihove zahteve ter zahteve njihovih državljanov za izgubo in škodo, ki so jih utrpele zaradi vojne z Italijo. Seja je bila zaključena ob 4.15 uri zjutraj, ko so jo prekinili, da bi omogočili delegatom obed.

Tako je končal svoje delo eden izmed najvažnejših odborov mirovne konference in Italija je spričo vnetih zagovornikov, ki jih ima, dobila znaten popust na zahtevano vojno odškodnino: Sovjetska zveza je predlagala skupno vsoto 650 milijonov dolarjev, dočim so ZDA — ki si plačujejo reparacije same v Italiji — zahtevale za skupno odškodnino samo 205 milijonov dolarjev. Odboru ostane še odobritev poročila plenumu, ki bo izvršena jutri.

Tudi ostali odbori zaključili delo

Največ je delal zadnji čas odbor za Balkan in Finsko, ki je moral rešiti kopico vprašanj. Angloamerikanci so pod geslom svobodne trgovine zahtevali, da se vnese v mirovno pogodbo določba o svobodni plovbi po Donavi in o sklicanju konference prizadetih držav za ustanovitev stalne mednarodne uprave za Donavo. Sovjetski predlog, naj se briše ta določba, je bil odbit z 8 glasovi proti 5.

Sledilo je razpravljanje o finskih reparacijah Sovjetski zvezi. Kljub temu, da je ameriški delegat predlagal znižanje reparacij na 200 milijonov, je bil določen znesek reparacij na 300 milijonov dolarjev z 9 glasovi proti 4, eden se je pa vzdržal glasovanja.

Zelo živa je bila diskusija o bolgarskih reparacijah. Ker sta si stali nasproti dve zelo nasprotni stališči, je sovjetski delegat predložil, naj bi prepustili to vprašanje konferenci zunanjih ministrov. Ta predlog je bil odbit in končno so sklenili, da bo Bolgarija morala plačati 125 milijonov dolarjev. Na grški predlog so določili, da si bosta to svoto enako razdelili Jugoslavija in Grčija. Plačilo se bo izvršilo v 6 letih.

Tudi vojaška komisija je zaključila svoje delo in odobrila vojaške določbe pogodb z Madžarsko in Finsko.

Edini odbor, ki ne bo prenehal delovati, je pravno-redakcijski odbor, ki se bavi z redakcijo mirovnih pogodb in poročil odborov. Letos bo moral nadaljevati svoje delo do zaključka mirovne konference.

Trgovinski sporazum med FLRJ in Češkoslovaško

bo zajamčil izmenjavo blaga v velikem obsegu

Beograd, 4. Tanjug. — Davi se je vrnila v Beograd jugoslovanska trgovinska delegacija, katero sta vodila minister za zunanjo trgovino Nikola Petrovič in minister za industrijo v Srbiji Jovan Veselinov.

Delegacija je uspešno zaključila trgovinska pogajanja s Češkoslovaško. Na tiskovni konferenci v Pragi je minister Petrovič izjavil, da otvarja novi trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Češkoslovaško nove perspektive trgovinskim in gospodarskim odnošajem med dvema bratskima državama. Novi trgovinski sporazum bo zajamčil izmenjavo blaga v velikem obsegu, kajti naravni pogoji za razvoj tesnega trgovinskega in gospodarskega sodelovanja so odlični. Nadalje je minister poudaril, da so odstranili iz političnega življenja obeh držav reakcionarne elemente ki so v preteklosti ovirali razvoj gospodarskih odnosov.

Nato je Petrovič omenil jugoslovanske ladje in vlačilce, ki so še vedno v ameriški zasedbeni coni, s čemer sta prizadete Jugoslavija in Češkoslovaška, ker bi bila drugače medsebojna trgovina še večja in cenejša. Jugoslovanska trgovska mornarica je izgubila med vojno 200.000 ton ladijskega prostora in to v glavnem v službi zaveznikov, vendar je rešitev tega vprašanja naletela na opozicijo v britanskih finančnih krogih.

Vatikan prosi za vojnega zločinca Franka

Nürnberg, 5. — Vatikan je vložil prošnjo za pomilostitev Hansa Francka, katerega je nürnberško sodišče obsodilo na smrt. Medtem ko je bil zaprt v Nürnbergu se je spreobrnil v katoliško vero. Kakor je znano je bil Franck nacistični guverner na Poljskem in je osebno odgovoren za množične usmrtitve in trpljenje poljskega naroda.

Primorski, tržaški mladini

Z znanjem materinega jezika

za ves naš kulturni in socialni razvoj!

Pokrajinski odbor Zveze antifašistične mladine Julijske krajine je izdal sinoči naslednji proglas:

MLADINA!

Dolgo vrsto let je fašizem slovenski mladini z vso silo onemogočal, da bi se učili in izobraževali v materinem jeziku. Ukinjene so bile vse slovenske šole prav tako vsa prosvetna in bralna društva, ki bi služila tudi slovenski mladini za pouk in razvedrilo. Skratka mladino katero je rodila slovenska mati so hoteli sistematično oropati materinega jezika in jo potujčiti, da včasoma ne bi razumela niti svoje rodne matere in očeta. Slovensko mladino so pa uspeli v precejšnji meri oropati slovenske literature in bogastva katerega bi jim nudila.

Zmaga nad fašizmom je temu napravila konec.

Toda sedaj ko je minulo več kot leto odkar smo se se osvobodili, nas hoče ZVU postaviti na položaj kolonije, potem ko je že odvzela oblast ljudskim odborom, ker se ne pobriga kaj šele da bi dajala pogoje in možnosti, da bi lahko slovenska mladina odnosno vse slovensko prebivalstvo, svoj jezik dodobra spoznalo. ZVU je šla celo tako daleč, da je mnogo slovenskih šol celo zaprla.

Jasno je zato, da si moramo sami s tesno povezanostjo z ljudstvom ustvariti možnost, da se bomo lahko učili svojega jezika, da bomo lahko spoznali svoje kulturno bogastvo.

Mladina!

Delo na polju je skoraj končano in kmalu bodo nastopili dolgi jesenski in zimski večeri. Ta čas moramo v celoti izkoristiti!

Vsaka vas naj organizira za mladino in odrasle večerne tečaje na katerih bodo poučevali slovenščino, zgodovino, zemljepis, gospodarstvo itd.

Tečaji in vse kar je z njimi v zvezi — pa gotovo ne bodo nastali sami!

Moramo jih pripraviti!

Potrebni so učitelji, knjige, učni pripomočki in primerni prostori! Vse to moramo postaviti in si priskrbeti sami s svojimi lastnimi silami.

Mladina, ki je fašistično nasilje najbolj občutila mora biti prva v vsaki vasi, v vsakem okraju in mestu na čelu borbe za jezikovne in kulturne pridobitve, kakor je bila prva v naši vojni proti fašizmu.

Borba za svoj jezik za svojo kulturo pomeni borbo proti fašizmu in proti poskusom uveljavljanja načel kolonialne politike.

Tako bomo pokazali, da smo sposobni biti sami kovači naše bodočnosti pokazali bomo našo voljo, da poglobimo odnose, učvrstimo kulturne vezi z Jugoslavijo.

Mladina!

Z znanjem materinega jezika za kulturni in socialni razvoj!

BARBARSKO UNIČEVANJE KOLONIALNIH NARODOV

Kljub protestom nizozemskega ljudstva pošiljajo še vedno v Indonezijo nove čete

Londonski list «Daily Worker» piše o dogodkih v Indoneziji med drugim sledeče: Prišel je za angleško ljudstvo čas, da se skupno z Nizozemci potrudi, da bo v Indoneziji mir. Demonstracije in stavke proti pošiljanju novih čet v Indonezijo so izraz želje nizozemskega ljudstva obdržati v domovini svoje sinove, da bi ustvarjali vse, kar ljudstvo potrebuje, namesto da bi uničevali bogastvo in življenja pri poizkusu zavojevanja Indonezije za nizozemske milionarje. Še nobenega znaka ni, da namerava angleška vlada odreči podporo temu, kar je večina nizozemskega ljudstva označilo kot kryavo in uničujočo barbarsko vojno. Angleški militaristi so podprli svoje nizozemske kolege pri odklonitvi indonezijskih zahtev za premirje, ki bi preprečilo nepotrebno prelivanje krvi.

Indonezijci upravičeno zahtevajo, da se ne pošilja drugih čet na Javo, ker bi drugače premirje pomenilo samo prednost za holandske reakcionarje, ki bi imeli ves potreben čas za utrditev svojih sil za novo vojno. Sedaj, ko so vojaški delegati o stvari poročali vladi, bi moralo angleško laburistično gibanje izreči svoje mnenje. Moralo bi zahtevati od vlade, naj sprejme indonezijske predloge ter naj uporabi ves svoj prestiž, da pripravi do tega tudi nizozemsko vlado. Anglija in Nizozemska se pritožujeta nad pomanjkanjem delovnih moči za obnovo. Najhitrejše sredstvo za dosego tega je v tem, da se konča s prelivanjem krvi v Indoneziji in se da odpuščenim vojakom možnost, da se posvetijo svojim dolžnostim za obnovo miru.

Kljub ščuvanju Andersovih agentov se Poljaki vračajo v domovino

Rim. ONA. — Preko 500 Poljakov je pretekli teden odpotovalo iz Italije zopet v svojo domovino kljub raznim poizkusom Andersovih agentov, da bi jih prepričali, naj se ne vrnejo v Poljsko. Ti begunci so vsi prišli iz Palestine, kjer so doslej živeli v taboriščih.

Najbolj zanimivo pri tej skupini je bilo, da je bilo med njimi 120 Židov, ki so že bili v Palestini, a so se odločili za povratek na Poljsko, da tam pomagajo pri gradnji nove Poljske. Eden teh Židov je izjavil, da mora imeti Poljska danes močne ljudi s krepkimi ideali ter ljudi, ki se bodo za svoje ideale borili. Dejal je tudi, da so vsi Židje te skupine pripravljeni boriti se z orožjem v roki proti vsem tistim, ki še sledijo Hitlerjevim teorijam.

Dvakrat je prišlo do polzkusa, da bi te Poljake prepričali, da se ne vrnejo v domovino. Prvikrat je bilo, ko sta se dva Andersova agenta vtihotapila med transportno skupino iz Palestine v Neapelj. Skušala sta prepričati ostale potnike o «terorju» na Poljskem, pri tem pa nista imela sreče.

Do drugega polzkusa je prišlo v Neaplju pri prestopanju beguncev na vlak, ki jih je imel odpeljati v Rim. Velika množica oficirjev in vojaške policije generala Andersa se je v hipu pojavila v pristanišču in se približala Poljakom, toda zopet vse zaman.

Razprava proti zagrebškemu nadškofu

Čeprav je krivda nesporno dokazana se Stepinac ne čuti krivega

V Zagrebu se nadaljuje razprava proti nadškofu Stepincu, in ostalim ustaškim krvnikom Lisaku, Šaliću ter ostalim.

Kakor je znano, je bila razprava pred 11 dnevi prekinjena in je v tem času javni tožilec vložil obtožbo tudi proti Stepincu. Obtožnica obširno govori o izdajalskem delu protiljudskih elementov iz vrhov HSS z dr. Mačkom in dr. Stepincem na čelu ter ustašem naklonjenega dela katoliškega klera, ki so z vsemi silami podpirali okupatorja.

Tako je dr. Maček izdal v aprilu 1941. proglas na hrvatski narod, naj se pokori Kvaternikovi oblasti. Obtoženi Stepinac pa je že dan poznejše ko je Kvaternik proglasil NDH (Nezavisne države Hrvatske), t. j. 11. aprila 1941, obiskal Kvaternika, 16. aprila Paveliča, 18. aprila pa je izdal kleru zagrebške nadškofije službeno okrožnico, v kateri pravi med drugim: «Odzovite se mojemu pozivu k delu za ohranitev in napredek NDH. Storite to čestiti bratje, in izpolnite svojo dolžnost do vlade NDH». Obtoženi Stepinac je s centralnim vodstvom katoliškega klera podpiral okupacijo in delal proti interesom jugoslovanskih narodov. Ko je papež sprejel v avdijenco Paveliča in mu podelil svoj poseben blagoslov, je vatikanski državni tajnik Maglione izjavil, da ustaški «uspehi» (pokolji) izredno dobro odmevajo v rimskih krogih. Stepinac pa je tedaj iz Vatikana dobil navodilo naj vzpostavi spretnejše in iskrenejše sodelovanje z ustaškimi oblastmi.

NASILNO PREKRŠČEVANJE SRBOV

Med sovražno okupacijo je Stepinac sodeloval s sovražnikom ter nudil ves čas pomoč okupatorju in ustaškim krvnikom. Izkoriščal je ustaške grožnje Srbom v Hrvatski, Bosni in Hercegovini, da bodo poklani, če ne prestopijo v katoliško vero, ter «prekrščeval» desetine tisočev Srbov, odobraval in podpiral ustaše pri njihovih zločinskih dejanjih. V začetku leta 1942 je Vatikan Stepinca postavil za apostolskega vojnega vikarja Pavelićevih ustašev in domobrancev. Stepinac je funkcijo sprejel in imenoval za svoje namestnike razne ustaške duhovnike.

V letu 1944-1945 pred zlomom Hitlerjeve Nemčije se je Stepinac povezal s Pavelićem, Mačkom, Mihajlovićem, Rupnikom in Rožmanom, s katerimi se je pogajal, da bi združil vse sile proti narodno osvobodilnem gibanju. Prosil je tudi za oboroženo intervencijo od zunaj in zasedbo Jugoslavije po tujih imperialistih, da bi tako rešil kvizlinšk tvorbo NDH.

SKRITI USTAŠKI ARHIV V ŠKOFIJSKEM DVORCU

Pred zlomom NDH je Stepinac v dogovoru s Pavelićem v nadškofijskem dvorcu v Zagrebu skril arhiv ministrstva za zunanje zadeve NDH in županstev pri poglavniku. Razen tega je Stepinac skril v nadškofijskem dvorcu gramofonske plošče z vsemi govori Paveliča, ki jih je imel v emigraciji v Italiji in v NDH.

PO OSVOBODITVI JE STEPINAC HRABRIL USTAŠKE ZLOČINCE

Obtoženi Stepinac je po osvoboditvi izvajal sistematični načrt vzbujanja upov, da se bo skoraj spremenil režim v FLRJ, da bo nastopila skorajšnja sprememba, da se bo vrnil v Hrvatsko dr. Maček, v Srbijo kralj Peter, da se bodo vrnili ustaši itd. Neprestano je spletkaril proti ljudski oblasti. 19. septembra 1945 je Stepinac sprejel v nadškofijskem dvorcu ustaškega polkovnika Lisaka, 17. septembra pa pismo ustaškega polkovnika Moškova, ki sta prišla iz tujine, da bi organizirala raztresene križarske skupine. V času pred volitvami, ko so skušali vsi sovražniki Jugoslavije izzvati med ljudstvom zmedo, je Stepinac z lažnim opisovanjem položaja v državi hrabril ustaše in ostale izdajalce k nadaljnjim zločinom. Nadškofijski dvorec, zlasti nadškofijsko tajništvo, je postal zatočišče ustaških skupin in raznih drugih izdajalcev.

Kljub neizpodbitnim dokazom krivde je Stepinac izjavil, da se ne čuti krivega in da se ne misli braniti. Predsednik mu je postavljal vprašanje za vprašanjem, obtoženi pa je ponavljal svojo smešno frazo, da odklanja odgovor. V teku razprave pa je predsednik prečital številne izpovedi soobožencev, ki potrjujejo zločinsko delovanje nadškofa Stepinca.

NEMORALNO DELOVANJE «DOBRODELNE» DRUŽBE KARITAS

Obširna razprava se je razvila tudi o delovanju škofijskega dobrodelnega društva «Karitas», ki so ga oblasti zaradi nemorale, korupcije in črnoborzijanstva raznih kanonikov in drugih duhovnikov morale razpustiti. Partizanske otroke, ki so jih ustaši nasilno privedli v Zagreb, so nastanili v nadškofovem cvetličnjaku. Ležati so morali na tleh. Za hrano so morali skrbeti zavedni meščani, ker škof ni hotel dati niti kapljice mleka, kanonik Ferdo Rožič pa je naročil: «Naženite to golazen ven, preveč smrdi!».

Stepinac je na razpravi imel daljši govor, v katerem je skušal prikazati, kakor da je sodna razprava naperjena proti katoliški cerkvi, češ da ne sedi na zatožni klopi kot Stepinac, pač pa kot nadškof Stepinac.

Zaslišani so bili nato še drugi obtoženci, kot priče pa so bili zaslišani najožji sodelavci Paveliča in sicer Slavko Kvaternik, Vladimir Košak in Mehmed Alajbegović.

Wallace je sprožil veliko zanimanje za zunanjo politiko

Washington, Ona. Kljub temu da Henry Wallace ni več v ameriški vladi, vlada mnenje, da bo debata o ameriški zunanji politiki, ki jo je Wallace pričel, imela močan vpliv na vlogo Amerike v svetovni politiki.

Trumanova odločitev za odpustitev Wallaceja je prišla šele po ostri borbi med realističnimi in progresivnimi politiki ter onimi, ki so hoteli za vsako ceno odstraniti trgovinskega ministra zato, da se ohrani «status quo» v ameriški zunanji politiki. Znano je, da je bil pritisk vojnega in mornariškega ministrstva na predsednika Trumana, naj odpusti Wallaceja, izredno močan.

Primer Wallaceja je vzbudil v ameriški javnosti veliko zanimanje za zunanjo politiko. Številna pisma in brzojavke, ki so prihajala v Belo hišo, ne dokazujejo samo, da Wallacejeve ideje o ameriško-ruskih odnošajih niso nepopularne, pač pa tudi to, da imajo mnogo pripadnikov.

Priznava se, da bo ljudski pritisk vplival na ameriško zunanjo politiko.

Maršal Tito sprejel ameriškega velaposlanika

Beograd, 5. - Tanjug — Ministrski predsednik maršal Tito je sprejel danes dopoldne ameriškega veleposlanika v Jugoslaviji Richarda Patersona v prisotnosti namestnika zunanjega ministra dr. Vladimirja Velebita.

V Grčiji ni miru

Kralj v Atenah - boji v severni Grčiji

Atene, 5. — Na cesti Janina - Trikoala je prišlo do bitke med oboroženimi vojaškimi oddelki in partizani. Bitka je trajala 5 ur. Pri Florini je prišlo do spopada med skupino sto partizanov in orožniki. V pokrajini Krussi vodi večji partizanski odred kapetan Orestis, ki se je bil aktivno udeležil borbe proti Nemcem. Preko tisoč partizanov je na šest različnih krajih izvršilo napad na mesto Naussa.

Francoski narodni odporniški svet je protestiral proti prepovedi kongresa EAM-a, katerega bi se morala udeležiti tudi delegacija tega sveta. V protestu je rečeno, da je ta ukrep kršitev demokratičnih svoboščin, za katere so se zavezniške države in Grčija borile od vseh početkov vojne. Omenjeni svet zahteva od grške vlade dovoljenje na potovanje njegove delegacije v Grčijo, da lahko stopi v stik z grškimi organizacijami.

Po ameriškem nalogu odtegnjena obtožba veleizdaje

Nürnberg, 5. — Po nalogu ameriške vojaške vlade v Nürnbergu je bila odtegnjena obtožba veleizdaje proti Schachtu, von Papenu in Fritscheju. Nemška policija je Schachta in Fritscheja uradno obvestila, da sta svobodna in da jim ne grozi s strani bavarskega dvora za čiščenje nobena nevarnost aretacije.

Kakor poroča agencija AFP, namerava papež posredovati za obtožence v Nürnbergu, ki so se obrnili nanj.

Nova demokratična bolgarska ustava

Narodnostna mržnja označena kot zločin

Sofija, 5. - VZN — Sofijska radiopostaja je javila, da so danes objavili novo ustavo. Sestavili so jo predstavniki domovinske fronte ter pravnih strokovnjakov. Obsega 83 členov, razdeljenih v 6 poglavij, od katerih podeljuje prvo poglavje glasovalno pravico vsem državljanom, starim nad 18 let.

Drugo poglavje določa, da upravlja država vse javne obrate ter industrijske naprave vključno plovbo, javne transporte, prevoze in radio. Nadalje propoveduje kartele in truste ter določa, da je zemlja last poljedelcev, ki jo obdelujejo. Drugo poglavje določa dalje, da posebne odredbe ščitijo privatne lastnine in podjetja. Delo je priznano kot gospodarski činitelj javnega interesa in bo zato zaščiteno na poseben način.

Tretje poglavje proglaša, da bodo vrhovni državni organ —narodno zbornico volili za dobo štirih let. Predsednika republike bodo izvolili s pomočjo ljudskih volitev.

Ustava označuje narodnostno in rasno mržnjo za zločine, ki so podvrženi kaznovanju. Ženam daje polno enakost pravic z moškimi na vseh poprišči delavnosti. Dalje ščiti ustava svobodo vesti, vere ter pravico do dela. Zajamčena je tudi osebna svoboda, svoboda tiska, zasebnega dopisovanja in zborovanja.

Pomen obnovljenih diplomatskih odnašajev med FLRJ in Madžarsko

Beograd, 5. — Dopisnik Tanjuga iz Budimpešte poroča, da je madžarski minister Gyoengyessy ob obnovi diplomatskih odnošajev med Jugoslavijo in Madžarsko dal izjavo dopisniku madžarske tiskovne agencije v Parizu ter naglasil velik praktičen pomen obnove diplomatskih odnošajev z Jugoslavijo. «Obnova diplomatskih odnošajev je dokaz — je izjavil zunanji minister — da «slovanski blok», ki so se ga nekateri krogi bali, praktično ne obstoja in da Madžarska ni v središču «napadalne verige».

Minister je nadaljeval: «To nas ne preseneča, ker je Sovjetska zveza jasno izjavila, da zveza slovanskih držav nima napadalnega, marveč samo obrambni namen proti morebitnemu napadu.»

Položaj v Kairu

Kairo, 5. — V Kairu je policija v pripravljenosti in je bila pojačana, ker pričakujejo protivladnih in protibritanskih manifestacij. Prepovedali so tudi zborovanja mladinskih organizacij.

Po vsej Goriški tekmujejo

Udarniki, ki uspešno sodelujejo v tekmovanju, zbrani na šentpetrskem trgu v Gorici

Z razvitimi zastavami se vračajo zadovoljni z dobro opravljenega dela

GOSPODARSTVO

Nekaj o javnih delih

V bližnji tržaški okolici izvajajo razna javna dela, ki so sicer manjšega obsega, za katera pa so bili določeni precej visoki krediti. Sicer smo vajeni pri vsakem denarnem poslu na naravnost astronomske številke, tudi če si kupimo obleko ali čevlje. Pri izvajanju teh del pa ne moremo ostati ravnodušni glede načina, kako se izvajajo in kako te kredite trosijo, saj bodo končno padli na naša pleča kot razna davčna in druga bremena.

Za pogozdovanje je določen kredit 350 milionov lir in zaposlitev kakih 5000 delavcev.

Za zboljšanje pašnikov je določenih 69 milijonov lir.

Za povezavo med reško in postojnsko cesto z novo cesto, ki bo šla od obelska pri Općinah do ovinka pred Bazovico so določili 14 milionov lir.

Za ureditev potokov Ključ in Martežin je določenih 12 milijonov lir.

Pri spomladanskih pogozdovalnih delih smo opazili, da so potrosili veliko vsoto kreditov, ki pa so na žalost dali ničeve rezultate. V nekaterih krajih je bil uspeh pogozdovalnih del dosežen le za okoli 4 do 5%. Ker smo doživeli tako izkušnjo in ker so ta kredit tako neracionalno trosili s tem, da niso obračali nobene pažnje na tehnično izvedbo del, je čisto razumljivo, da smo zaskrbljeni tudi pri izvajanju novih javnih del. Krediti se črpajo, javni dolgovi narašćajo, a uspehov ni. Posebno moramo poudariti potrebo pažnje pri pogozdovanju, saj je za ta dela določen največji kredit in je tudi vprašanje pogozdovanja take važnosti, da ga je treba nujno rešiti. Če se bo ta kredit iztrosil na isti način kot prvi, bo to krivica, ki je naše ljudstvo ne bo moglo oprostiti. Jasno je tudi, da ne bo moglo priznati te nove zadolžitve. Potrebno je predvsem zaposliti domačo strokovno delovno moč od gozdarskih inženirjev in tehnikov do zadnjega delavca.

Isto velja tudi za zboljšanje pašnikov, kjer dela napredujejo počasi in se na nekaterih predelih prav tako površno izvajajo.

Cesta, ki bo povezala reško in ljubljansko cesto predstavlja del krožne ceste okoli Trsta in bo baje del ceste, ki jo mislijo zgraditi, da zvežejo Trst s Tržičem. Ta cesta bi po načrtih tekla po ozemlju nove državice do italijanskega koridorja in bi se pri Tržiču spustila na italijansko ozemlje.

Čemu? Da postane s svojim podaljškom do Trbiža na račun tržaških davkoplačevalcev vojaška vzporednica z novo mejo?

Drobne novice

SOLARNA V ULCINJU je pridobila letos 2,800.000 kg več soli kot predvojno.

SLOVENSKO MINISTRSTVO ZA INDUSTRIJO IN RUDARSTVO je objavilo, da je proizvodnja v juniju 1946. dosegla v primeri z mesečnim povprečjem iz leta 1938. sledeče uspehe: Gradbena proizvodnja jo je presegla za 16%, hranilna za 10%, lesna za 5%, tekstilna in rudarska za 4%. Kovinarska, kemično-papirna in usnjarska industrija se pa naglo približujejo proizvodnji iz leta 1938.

DUNAJSKI MEDNAR. VZORČNI VELESEJEM, na katerem razstavljajo Jugoslavija, ZSSR, Madžarska, Bolgarija, Belgija, Finska, Poljska Češkoslovaška, Italija, Francija, Romunija, Turčija, Švedska, Norveška, Danska, Grčija, Nizozemska, Švica, Velika Britanija in ZDA bo danes otvorjen.

AMERIČANI SE VZNEMIRJAJO, kot poročajo neki časopisi, zaradi številnih dvostranskih trgovinskih sporazumov, ki jih med seboj sklepajo razne evropske države. Ti sporazumi so se namreč neverjetno naglo razmnožili v zadnjih 18 mesecih in so v nasprotju s severoameriško politiko, ki zastopa «enostransko, prosto in svobodno trgovino».

POLJSKA TRGOVSKA MISIJA se že nekaj časa mudi v Italiji z nalogo, da sklene trgovinski sporazum. Italijani pa se pogajajo v raznih deželah južne Amerike v isti namen.

BORZE V ITALIJI poslujejo pod vlisom negotovosti in je zato razumljivo, da njihovo delovanje ne kaže, da bi bilo v bodočnosti uspešno. Govori se vedno o novemu posojilu, o menjavi bankovcev (za katere nimajo papirja, a klišeje so jim ukradli), o odpuščanju delavcev itd. Senca Corbinove demisije in z njo zvezanih vzrokov še vedno močno leži nad Italijo — negotovost je glavna nota, ki se opaža na denarnem tržišču.

PROSTO ODPUŠČANJE DELAVCEV IZ TOVARN bodo dovolili v Italiji, da bi uredili notranje finančno in gospodarsko stanje, ki se nahaja v težki krizi. Verjetno jih bodo nato v velikem številu izseljevali na delo v razne dežele. Pri tem prihajajo predvsem v poštev južno-ameriške države. Od tam bodo morali italijanski delavci vzdrževati «svojo» državo.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Naj vedo

da demokratično ljudstvo Gorice in goriškega okrožja ne bo te dni praznovalo takozvane «šagre grozdja» po starem fašističnem običaju, kakor o tem pišeta «Giornale Alleato» in «Glas zaveznikov».

Od leta 1943. dalje, to je od vsesplošne vstaje primorskega ljudstva, se resničnim antifašistom niti sanjalo ni, da bi obujali in zopet priklicali k življenju praznovanje spodrecanih fašističnih parodij, kot so bile «šagre» ob priliki trgatve.

Zato smo z začudenjem sprejeli prečudno motivacijo, kot jo je zabeležil «Giornale Alleato», da so namreč goriške oblasti — ZVU sicer blagodejno dovolile našo letošnjo ljudsko manifestacijo, a da so jo pripravile na niz tradicionalnih fašističnih navlak, kot je bila za časa fašizma «šagra grozdja».

Da bodo vsi vedeli, vključno «Giornale Alleato» in ZVU, izjavlja tista skupina — pod okriljem Slovencev — kakor vnaša «Giornale Alleato», da nima toliko preizkušeno slovensko ljudstvo skupno s tukajšnjim demokratičnim delom italijanskega prebivalstva najmanjšega namena po opičje slediti tej vrsti tradicij, ki imajo svoj izvor v demagoških dopolavorističnih ustanovah fašizma.

Goriška parada dela, ki bo danes, je vse kaj drugega kot pa posnemanje «šagre grozdja» iz časov fašizma. Že po svoji vsebini in pripravah je goriški festival vzvišena in resna ljudska manifestacija kulture in delovnega poleta po tolikih letih suženjstva. Parada dela bo pokazala ustvarjalno delo in visoko kulturo toliko zatiranega in še vedno nesvobodnega ljudstva. Ne vemo pa, kaj je prav za prav piseo poluradnega glasila mislil doseči s svojim pisanjem, ko je krstil napore našega ljudstva enostavno za «festival grozdja».

Ukrep ZVU o prijavah sestankov in zborovanj

Zavezniška vojaška uprava obvešča:

Da si organizacije, ki želijo imeti kakršne koli sestanke, shode itd., za katere je treba prej dobiti oblastveno dovoljenje, prihranijo nevšečnosti, morajo predložiti prošnje uradu Komisije področja, v pristojnosti katerega bo sestanek, shod itd. najmanj sedem dni pred prireditvijo.

Po 20 lir mesečne plače

Že mnogokrat smo pisali o obupnih gmotnih razmerah hišnikov, o njihovih zahtevah in o trmi hišnih lastnikov, ki nočejo nič slišati o tem, da bi izboljšali hišnikom borne plače. Da podkrepimo naše trditve, bo dovolj, če navedemo plače, ki jih hišniki dobivajo: po 50 do 250 lir na mesec. Nekateri pa prejemajo celo samo po 20 lir na mesec in morajo poleg tega plačevati še najemnino, razsvetljavo, plin itd.

Poleg gospodarjev pa so še razni upravniki, ki store prav vse, da je gmotno stanje hišnikov še slabše. Lastniki hiš so povišali najemnine in stanovalci so na to pristali samo zato, da se zvišajo hišnikom plače. Seveda niso lastniki hišnikom nič dali in so šele na odločno zahtevo sindikatov pristali na 100% poviška plač, kar pa je tako malo, da hišniki tega sploh ne morejo sprejeti.

Hišniki in z njimi vse prebivalstvo so ogorčeni nad hišnimi lastniki, ki tako brezvestno izkoriščajo to najsiromašnejšo kategorijo delavcev, ki mora trpeti tolikšno pomanjkanje.

Kakor v Benitovih časih

Cestni pometači ne smejo stavkati. ZVU jim je zapretila s takojšnim odpustom, čim pričnejo kakšno stavko.

Mnogo manj skrbi za cestne pometače pa je pokazala ZVU sedaj, ko je pričelo jesensko deževje in postaja vse bolj hladno. Cestni pometači niso dobili niti nepremočljivih plaščev niti primernih čevljev in morajo po cele ure broditi premočeni skozi dež in po mokrih cestah. Vsaj nekaj socialnega čuta bi pričakovali tudi do te najbolj zapostavljene kategorije delavcev.

Kdo terorizira mirno prebivalstvo?

V petek so neznanci oddali dva ali tri strele iz samokresa kalibra 6.35 mm v stanovanje ul. Valdirivo 22, IV., kjer je 59 letni Miroslav Polič, doma iz zagrebške okolice pri oknu čital časopis.

Razprava o tržaškem statutu na zadnji seji mestnega osvobodilnega sveta

Preteklo sredo je bila seja MOSa. Prečitan in odobren je bil zapisnik zadnje seje, nakar so razpravljali o novo nastalem političnem položaju v zvezi s statutom Tržaškega svobodnega ozemlja.

Govornik je osvetil reakcionarne poskuse, ki bi radi v Trstu vzpostavili kolonialni režim. Na ta način bi oškodovali vse demokratično ljudstvo Trsta. V interesu ljudstva pa je in zato tudi nujno, da se nadaljuje borba za demokratični statut, kajti ljudstvu je treba za vsako ceno zagotoviti demokratično življenje in zadovoljiti njegovim najosnovnejšim težnjam.

Mestni svet je poročilo soglasno odobril. V nadaljnjem razpravljanju so bile iznešene razne tehtne misli v pogledu bodočega razvoja prilik v našem mestu.

Nato so obravnavali ostale točke dnevnega reda, med katerimi je bilo najvažnejše vprašanje zadrug, ki so ga vsestransko proučili.

Pri slučajnostih je bilo obravnavanih še nekaj vprašanj tehničnega značaja, nakar je bila seja zaključena.

Povratek naše delegacije iz Pariza

Predsinočnjim se je vrnila iz Pariza skoraj vsa delegacija Julijske krajine. Prišli so tovariši France Bevk, dr. Giuseppe Pogassi, Kocijančič in drugi. Krenili so na pot že pred petimi meseci. Vsa Primorska ve, kako vztrajno in neuklonljivo so se borili v pariškem svetu zanjo, za pravično rešitev njenih velikih vprašanj. Zato jih pozdravlja vedoč, da bodo tudi v bodoče posvečali vse svoje sile primorskemu ljudstvu, skupni borbi demokratičnih Italijanov in Slovencev do končne osvoboditve poslednjih primorskih krajev.

Preskrba

DELITEV JAJC V PRAHU. Vsem potrošnikom od 19 do 65 let bodo začeli jutri deliti po 100 gr jajc v prahu v Trstu in na podeželju. Jajca dobe na odrezek XXVII nakazila št. 53 živilske nakaznice julij-oktober. Delitev se zaključi dne 15. t. m. Cena 250 lir za kg.

DELITEV MLEKA. Od 8. do 15. t. m. bodo razdeljevali mleko naslednjim kategorijam potrošnikov v Trstu. Otrokom do 1 leta, ki jih umetno dojijo: 12 doz izhlapelega mleka na odrezke od 1. do 15. t. m. dodatnega nakazila. Otrokom od 1 do 4 let 4 doze izhlapelega mleka na odrezek št. 51 sedanje živilske nakaznice. Otrokom od 4 do 9. let 2 dozi izhlapelega mleka na isti odrezek. Starcem nad 65 4 doze izhlapelega mleka na odrezek od 1. do 15. t. m. izredne živilske nakaznice. Bolnikom 8 doz izhlapelega mleka na odrezke od 1. do 15. t. m. dodatnega nakazila roza barve. Delavcem, ki so izpostavljeni zastrupitvi 2 dozi izhlapelega mleka na odrezke nakazila prvih dveh tednov tega meseca, ki jih dobe v glavni mlekarni v u. Pascoli 10. Mlekarji naj dvignejo 7. t. m. nakazila za dodelitev mleka v občinskem prehranjevalnem uradu. Cena izhlapelemu mleku je 21.50 lir za dozo.

Šola

Vpisovanje v nižje strokovne šole

Vpisovanje v nižje strokovne šole (scuole d'avviamento) za mesto in okolico se vrši v teh dneh od 9. do 12. ure v šoli v ulici San Francesco d'Assisi št. 25. Istotam dobijo starši tudi vsa potrebna pojasnila glede imenovanih šol. Vpisovanje se zaključi 12. t. m.

In v ljudske šole

Vpisovnje v ljudske šole bo v dneh 7., 8. in 9. t. m. Vpisujejo se samo oni otroci, ki bodo letos vstopili v 1. razred in oni, ki prihajajo iz drugih šol. Vsi ostali učenci, ki bodo nadaljevali šolanje na isti šoli, so že uradno vpisani in jim ni treba se ponovno vpisati. V dneh 10., 11. in 12. bodo popravni izpiti za učence, ki so ob koncu šol. leta dobili slab red iz kakega predmeta. Šolska maša bo 14. t. m. ob 9. uri in 15. se prične redni pouk.

Pevovodska šola

Gojenci pevovodskega tečaja so razdeljeni v dve skupine in sicer taki, ki ne obvladajo prav nič glasbenega znanja obiskujejo I. letnik ob ponedeljkih in sredah od 7 do 9 ure zvečer. V II. letniku so pa gojenci, ki imajo že nekaj glasbenega znanja ti imajo šolo ob torkih in petkih od 14.30 do 16.30 ure. Šola bo v prostorih glasbene matice pri Sv. Ivanu (Prosvedoma). Kdor še želi obiskovati pevovodsko šolo, naj se javi ta teden v zgoraj navedenih dneh pri upravi šole.

Ljudski tabor na Proseku

Danes bo na Proseku-Kontovelju ljudski tabor, ki sta ga organizirala domače prosvetno društvo in kulturni krožek «Dugulin». Povabila sta na tabor vsa prosvetna društva, kulturne krožke in športne odseke. Na sporedu tabora so športne in kulturno zabavne prireditve. Ljudska veselica bo zelo pestra. Vršile se bodo humoristične tekme in tombola. Godba «Rinaldija» bo igrala svoje najboljše komade. Izredna točka sporeda bo koncert malih harmonikarjev, sinov delavcev v ladjedelnici Sv. Marka pod vodstvom zborovodje Gianninija.

V okviru ljudskega tabora bo tudi tekmovanje v raznih fizkulturnih panogah, in sicer v teku na 3000 m in partizanskem maršu na 16 km, ki se prične ob 8. uri zjutraj.

Zvečer bo ples na prostem in v dvorani. Igrali bodo razni orkestri in godbe. Če bo slabo vreme, bo ljudski tabor naslednjo nedeljo.

Športna in vrtna veselica

Športni krožek Rozzol-Montebello priredi v nedeljo 6. 10. 1946. na športnem igrišču pri Lovcu vrtno prireditev. Na programu je ob 14.30 nogometna tekma dveh mladinskih moštev, v odmoru tek štafete. Prireditev se bo nadaljevala v gostilni pri Lovcu z raznovrstnim programom in plesom. Volili bomo zvezdo športnikov. Bufet bo dobro založen. Točili bomo novo domače vino. *Odbor*

Enotni sindikati

SPLOŠNA SKUPŠČINA DIREKTIVNIH SVETOV. Danes ob 10. bo v ul. Conti 11 sindikalna skupščina direktivnih svetov vseh strok, tovarniških odborov, pododborov in zaupnikov. Razpravljali bodo o predlogu industrijske zveze, da se delavcem podeli začasna osebna doklada.

SINDIKAT KOVINARJEV. Vsi uradniki, delovodje, pregledniki strojev in sluge v industrijskih podjetjih naj se jutri ob 18. uri zglase v ul. Imbriani 5, I.

SINDIKAT PREVOZNIKOV. Vsi uradniki in nameščenci podjetij Parisi in SAIMA so vabljeni na skupščino, ki bo v nedeljo 6. t. m. v ul. Imbriani 5.

Vsi člani tega sindikata, ki še niso dobili sladkorja od Seprala, naj v ul. Zonta 2, I. dvignejo nakazila za sladkor.

V torek 8. t. m. ob 19. uri bo sestanek direktivnega sveta.

SINDIKAT LESNE STROKE. Vsi člani tega sindikata, ki še niso dobili sladkorja Seprala v prodajalnicah v podjetjih, naj se zglase v ul. Zonta 2 od jutri naprej, kjer dobe nakazila.

Našim naročnikom

Vse cenjene naročnike našega lista, ki niso še poravnali zaostale naročnine, vljudno prosimo, da to store čimprej pri naši blagajni.

Uprava

KINOPREDSTAVE

GLEDALIŠČE G. VERDI. 17.30: Dramska družina L. Cimara: «Mati priroda» od Birabeau-a.
CINE MARE. 14.30: barvani sovjetski film «Kameniti cvet». Predvajan na filmskem festivalu v Benetkah. (Prvič v Trstu).
NAZIONALE. 14: «Vihar» - D. Lamour, J. Hall. Danes ob 9.30 in 11. uri matineja: «Prvo orožje» - J. Cooper, F. Bartholmew.
SUPERCINEMA. 14.30: «Čarodejstvo» - M. Denis, R. Brazzi.
FILODRAMMATICO. 14. «Kralj arene» - E. Cantor, R. Jung.
ITALIA. 14: «Srečala sem te v Neaplju» - A. Nievo, C. Gora.
ALABARDA. 14.30: «Ujetniki prošlosti» - G. Garson, R. Colman.
IMPERO. 13.30: «Mož v sivi obleki» J. Mason, P. Calvert.
VIALE. 14.30: «Črna prvorojenka».
MASSIMO. 14.30: «Zapeljiva plavolaska» - V. Bruce, M. Douglas.
GARIBALDI. 14: «Grof Montekristo» - R. Vilm.
NOVO CINE. 14.30: «Cartacalha» - V Romance.
ARMONIA. 14: «Proč z mizerijo!» - A. Magnani, V. Riento. Varietè: nastopa skupina De Rosè.
ODEON. 14.45: «Oče Goriot» - P. Renoir.

★

«PROSVETNI DOM», NABREŽINA. Danes ob 17. in 20.30 ter v ponedeljek ob 20.30: «Življenje se spet začenja».

RADIO TRST I.

Radio Trst II. še vedno ne oddaja

NEDELJA, 6. OKTOBRA

8 vesti v slov. - koledar; 8.20 prenos glasbenega sporeda iz Vidma; 8.30 glasbeni sestanek; 9 kmetijsko predavanje: Živinorejska zadruga; 12.30 zborne slovenske pesmi; 12.45 napoved časa - vesti v slov.; 14.30 glasba po željah; 15 otroška ura; 19 orkestralna glasba; 19.15 vesela ura; 19.45 plesna glasba; 20 napoved časa - vesti v slov.; 23.15 zadnje vesti v slov.

Odg. urednik DUSAN HRESČAK

MALI OGLASI

NOVO ŽENSKO KOLO prodam. Ugodna prilika. Tomaj 81.

KRZNENI PLAŠČ «ODEIDA» rujav, lep, za človeka majhne postave ter oficirski plašč (mornarski) predvojno blago, nov, za človeka visoke postave, prodam. Trst, Viale XX Settembre 75, pritličje desno. Ogled od 16. do 20.

† V 80 letu starosti nas je zapustil naš ljubljeni soprog in oče

GUSTIN FRANC

Pogreb dragega pokojnika bo danes popoldne iz hiše žalosti, ulica Nazionale 43, Opčine.

Opčine, 6. 10. 1946.

Žalujoče družine in otroci: GUSTIN, MONFERINI, PAOLI in ČUK odsot.

KLJUB OVIRAM IN PRITISKU

Goriška bo danes pokazala uspehe svojega dela

Po množičnih kulturno-prosvetnih prireditvah, ki so se vršile ves pretekli teden na Goriškem in v sami Gorici, bo danes v kulturnem in gospodarskem središču vseh primorskih Slovencev velika in mogočna parada dela in kulture. Delovno ljudstvo goriškega podeželja bo v svojem starem središču, ki mu je dalo celo vrsto znanstvenikov, umetnikov in kulturnih delavcev ter književnikov po dolgoletnem trpljenju in suženjstvu zopet pokazalo vsemu svetu svoj vzpon in polet, ki ga je doseglo v kratki povojni dobi. Vsa kulturno-prosvetna društva, kakor tudi zadružne in obnovitvene ustanove bodo na podlagi doslej narejenega dela pokazale svoje uspehe, ki so si jih priborile za skupno blaginjo vsega ljudstva, vseh narodnosti tega ozemlja.

Prav ti uspehi bodo dokazali, da ima ljudstvo svojo zavednost, dokazali bodo tudi, da ima spričo svoje zavednosti pravico ustvarjati si svojo lastno bodočnost, ki mu jo pa na žalost zavezniki po borbi odrekajo.

V znamenju samozavesti in pripravljenosti ljudstva pa vsako delo za skupne koristi v duhu bratstva je potekla tudi kratka in naporna doba od kapitulacije sovražnikov pa do današnjega dne. Že pred dobrim letom so nas Primorce na osnovi diktata razmejili. Storili so nam zgodovinsko krivico. S tem so že takrat dokazali, da ne spoštujejo ljudske volje. Na vse načine, z raznimi izgovori in s pritiskom so nas ovirali in nam onemogočali, da bi prišlo do izraza vse naše hotenje po ustvarjanju srečnega življenja. Navzlic temu smo dosegli ogromne uspehe. Dosegli smo jih, ker smo se vztrajno borili, ker smo se zavedali, da bomo edino z borbo in prepričevanjem dosegli cilj, ki nam jo predstavljata končna in resnična narodna svoboda, do katere imamo polno pravico.

Ne moremo mimo tega, da ne bi omenili, kako nam je ZVU strogo odmerila svoje pogoje za ta praznik, ki niso nič drugega kot grobo oviranje izražanja naših narodnostnih teženj in pravic do svobodnega izražanja naše volje. Prepovedovanje narodnih zastav, petje, narodnih emblemov in podobno že dokazuje krutost in namen pogojev, pod katerimi so dovolili festival dela v Gorici. Ta dejstva karakterizirajo demokracijo v coni A, kakor so jo uveljavili v enem letu. To so obenem dokumenti, mimo katerih mirovna konferenca ne bi smela. Kljub vsemu temu bo šlo naše ljudstvo po svoji jasni in pravično začrtani poti, po poti neomahljivosti in nadaljnje borbe za svojo popolno svobodo, ki ne pozna vsiljenih pogojev in omejitev na svoji lastni zemlji.

Kam merijo?

V petek zjutraj se je v Brdih pojavil zavezniški vojaški kamion, katerega je spremljalo nekoliko jeepov. Po briških in tudi po furlanskih vaseh je z zvončkom opozarjal prebivalstvo, da je ZVU dovolila festival v Gorici, toda pod določenimi pogoji: brez zastav, brez petja, brez rdeče zvezde, itd. Ljudstvo omenjenih krajev se upravičeno vprašuje, ali je zopet nastopil fašizem, ki nam je ob vsaki priliki grozil in sramotil naše narodne zastave in s tem kratil pravice. Kam smo prišli! Zakaj toliko hrupa in trušča, ko hoče ljudstvo samo pokazati svoje uspehe pri obnovi in svoj kulturni vzpon.

Neomajna zvestoba tržiškega ljudstva

Prebivalstvo tržiškega okraja se jasno zaveda trpljenja in žrtev, ki jih je moralo doprinesti vsa leta fašističnega terorja. Zato v številnih demonstracijah odločno protestira proti pariškemu diktatu, ki bi ga oropal najosnovnejših, s krvjo priborjenih pravic in ga ponovno pahnil v suženjstvo italijanskega imperializma.

V tej zavesti se borbeno združuje v SIAU, kateri je izrazilo pri zadnjih volitvah neomajno zaupanje in vdanost v borbi, ki jo vodi proti brutalnim zasužnjevalnim poizkusom imperializma.

Kako se zaveda njenega pomena, je pokazalo s tem, da je na volilih napisalo preko 200 resolucij z nad 19.000 podpisi, ki so jih poslali tajništvu mirovne konference, v katerih z največjim ogorčenjem odklanja krivični francoski predlog in zahteva spoštovanje ljudske volje, ki jo je odločno zapisalo delavstvo ladjedelnic v svoji resoluciji:

«Umirali smo in se žrtvovali, če bi se nam kljub temu zgodila krivica, se ji bomo z vso borbenostjo uprli in, če bi bilo potrebno, ponovno žrtvovali vse, da se uresničijo naše zahteve. Tega naj se zaveda tajništvo mirovne konference.»

Kulturni večer pri Sv. Ivanu

Naše narodno gledališče izpolnjuje svoje ljudsko poslanstvo

Dne 3. oktobra je bil v veliki dvorani Ljudskega doma pri Sv. Ivanu kulturni večer z zelo zbranim in pestrim sporedom. Sodelovalo je Slovensko narodno gledališče iz Trsta in naši priznani umetniki glasbe. Točka za točko je rastla po brezhibni in res umetniški izvedbi, do popolne višine, zakar je polno zasedena dvorana hvaležno odobravala izvajanja nastopajočih. Posebno lep in učinkovit je bil nastop tov. prof. Karla Sancina, ki je izvedel skladbe na violini tako brezhibno, da ga je zbrano občinstvo nagradilo s posebnim odobravanjm. Tudi spremljevanje na klavirju tov. prof. Mirce Sancinove je bilo tako učinkovito, res umetniško, da je kakor zna le ona mnogo dodala k nastopu naše priznane sopranistke Slavice Batistutove, ki nam je s svojim svežim glasom podala lepe izvedene solospeve. Nastop mešanega zbora prosvetnega društva «Slavko Škamperle» pod vodstvom svojega priznanega pevovodja in komponista tov. Franca Venturinija pa je dopolnil ta lepi večer.

Po dobri izvedbi in svežini glasov pa smemo ta zbor prištevati med kvalitetne zbore, želeti pa bi bilo še več takih nepozabnih večerov.

Velik uspeh „Kamn'tega cveta" v kinu „Del Mare"

Ogromno zanimanje občinstva je razlog, da bodo v kinu «Del Mare» predvajali sovjetski film «Kamniti cvet» še ves prihodnji teden.

Notica

Grgič Cvetko iz Bazovice se najprisrčneje zahvaljuje vsem tovarišem III. skupine, kateri so mu za časa njegove bolezni priskočili na pomoč in zbrali zanj 1900 lir.

Sporočila in objave

Zborovanje partizanov

Zveza primorskih partizanov, sekcija Trsta, priredi v nedeljo 6. oktobra splošno zborovanje, ki bo v kinu «Alabarda» na trgu ex Impero ob 9. uri. Vsi partizani in aktivisti, člani Zveze se ga morajo udeležiti. Vabljeno je tudi ostalo prebivalstvo. Zborovanje je dovolila ZVU.

Pomagajmo svetokriški mladini

Svetokriška mladina je začela pred meseci graditi športno igrišče. Sedaj so morali mladinci vrniti lastniku tovarne vozičke in tračnice.

Svetokriška mladina se obrača do vseh, ki imajo kaj tračnic ali tovornih vozičkov, da se bi oglasili v upravi «Primorskega dnevnika» in ji jih stavili na razpolago.

Bomba na stražnici

Včeraj ponoči so neznanci zagnali bombo proti stražnici civilne policije v Ronkih. Poškodovala je več stekel na oknih in policijski avto pred poslopjem.

UIVOD
UVOZNI IZVOZNI ZAVOD
ZADRUGA Z O. Z.
TRST
Ul. Torre Bianca 8-III
PRODAJA NA DEBELO
premoga, vseh vrst lesa, cementa, bavksita i. t. d.
KUPUJE
stroje, tehnične predmete, kemikalije in drugo

Kmetje!
Vse, kar potrebujete, dobite pri domači tvrdki
Ed. Furlani
TRST
Ulica Milano 18
TELEFON št. 51-69

Preden se odločite za nakup
KRZNA
obiščite tvrdko C. ALBERTI
TRST - ulica delle Torri 2

Trgovina čevljev pri SV. KRIŠPINU - GORICA. Raštelj 35
VELIKA IZBIRA ČEVLJEV solidnega domačega izdelka

P. Udovič
TRST
UL. MILANO 29
TELEFON 3828

Ima stalno v zalogi po ugodnih cenah motvoz, nepremočljivo platno, krtače za živino in gospodinjstvo, morsko travo in drugo v to stroko spadajoče izdelke.

Margon Ugo
skladišče vreč in jute
TRST
ul. Fonderia 10 - Tel. 90720

Dr. STANKO DIDIČ
zobozdravnik
ul. Romagna 2
(nad kavarno Fabris)
ordinira redno zjutraj in popoldne
TRST - Telefon 29523

Dr. GAETA, zobozdravnik
Izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja garancija. Sprejema od 10. do 12. in od 13. do 19. (Govori slovensko)
TRST, ul. Torre Bianca 43
(vogal ul. Carducci)

Dr. LEOPOLD UKMAR
zobozdravnik in zdravnik na OPČINAH,
ulica Nazionale št. 124
Sprejema od 9-12 in od 3-6

NAJBOLJŠI PRIGRIZEK IN DOBER TERAN DOBITE PRI
SIRKU
BUFFET
TRST
Ul. XXX Ottobre 17

ŠPECERIJSKA TRGOVINA Hrovat
VEDNO TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA
TRST
Ul. Cologna 19 - Tel. 4731
Vlado

Trgovina s čevlji „Fiorentina"
Ul. Tarabochia 2

Velika izbira jesenskih modelov za moške, ženske in otroke
Postrežba točna! Cene solidne!

Po lepem sprehodu na dobro vince in izboren prigrizek v
OPČINE restavracijo DANEU OPČINE
DOBRO DOŠLI! DOBRO DOŠLI!

TRGOVINA ČEVLJEV
REBEC
Dospela je nova pošiljka najmodernejših damskih, moških in otroških čevljev
TRST, Passo Goldoni 1 CENE ZMERNE

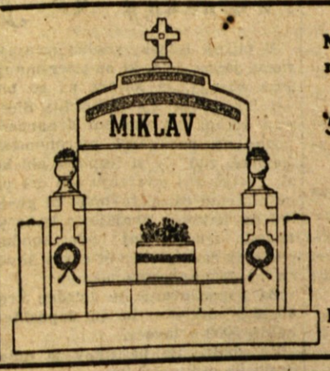

Nagrobne kamne in spomenike, zadružne in posamezne prodajam po
5.000 do 30.000 lir
Hrenovice pri Fari
Gostilna Mejak
Naprodaj samo do 14 t. m.

TRGOVINA SCHMIDT
SV. IVAN Tel. 3621
Naznanja, da je ponovno otvorila trgovino z ogljem, drvmi in stavbenim materialom

Velika izbira krojaškega pribora po ugodnih cenah vedno pri
Foderami
A. Pertot
TRST, ul. Ginnastica 22
Se priporoča

IŠČEM
izurjene krznarske prikrojevalke in šivilje
Najboljše ravnanje in plače
ZILIOTTO, ul. Trento 11, TRST

PARNO BARVANJE
Barvam v vseh modernih barvah svilo, volno, odeje itd.
CENE SOLIDNE! CENE SOLIDNE!
PENCARO ALDO, ulica del Bosco 8, TRST

ZPP Občine želi postaviti v vasi padlim vaškim borcem spomenik. Ob tej priliki

RAZPISUJE TEKMOVANJE ZA NAČRT

katerega naj tovariši do 30. t. m. dostavijo v Ljudski dom na Občinah. Načrt, ki ga bodo vaščani izbrali na glasovanju, bo primerno nagrajen. Natančnejša pojasnila dobite na sedežu ZPP, Ljudski dom, Občine. Načrt naj bo predvsem simboličen.

Sindikalna podružnica železničarjev v Št. Petru na Krasu išče

UPRAVNIKA ZA RESTAVRACIJO

na postaji Št. Peter na Krasu s stalno plačo (po dogovoru). Pogoji: obrtni list, večletna praksa in potrdilo o neoporečnosti.

Ponudbe sprejema sindikalna podružnica v Št. Petru na Krasu vključno do 15. oktobra 1946.

Prosvetno društo „IVAN VOJKO", Prosek-Kontovel in kulturni krožek „DUGULIN" priredijo v nedeljo 6 t. m. ljudski zbor na PROSEKU. Vršila se bo SPORTNA TEKMA z nagradami, nastopili bodo pevski zbor, godba kulturnega krožka „Rinaldi" in skupina fisharmonikarjev. Po nastopu PLES.

Za hrano in pijačo bodo dobro poskrbeli